

LES MUNDANES

Xavier Agulló

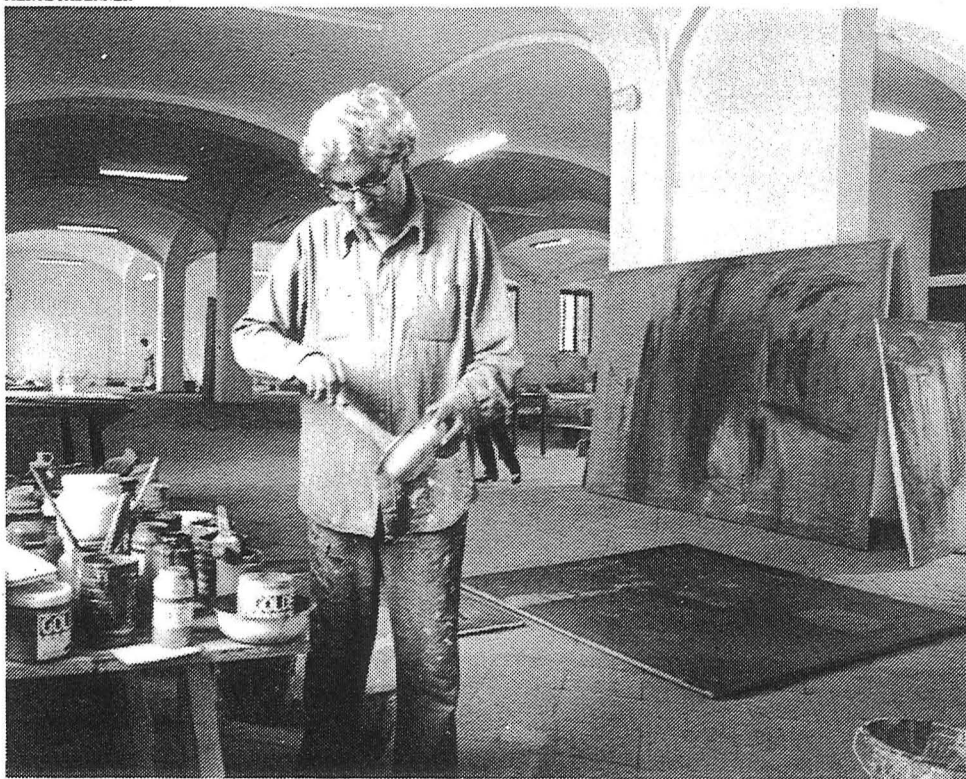
Vint-i-cinc anys d'Eina (I)

Per començar la nova temporada, el pròxim mes d'octubre se celebraran els vint-i-cinc anys d'existència i persistència de l'escola de disseny Eina, una escola més que pionera en l'avui tan popular disciplina. Qui més qui menys la coneix, aquesta escola. Tothom ha sentit parlar de les multitudinàries festes de final de curs i són celebrats molts dels seus ex-alumnes. Però poca gent sap amb exactitud quina va ser la gènesi, la raó primera de la seva fundació a meitats dels anys seixanta. Aquesta és una història que és una barreja de tenebres pre-democràtiques i mac-carthysme clerical.

Fa ara vint-i-cinc anys, quan el disseny era una paraula més aviat exòtica, al CICF, l'escola de la Via Augusta dependent del bisbat de Barcelona, s'impartien uns interessants cursos de disseny a càrrec de professors tant inclits com **Xavier Miserachs**, **Cirici Pellicer**, **Romà Gubern**, **Miquel Milà**, **Frederic Correa** i **Zimmerman**, entre molts d'altres. El director era **Ràfols Casamada**. Un cartell d'élite, l'avantguarda de les arts visuals a la ciutat de Barcelona.

A principis del que seria l'últim curs de disseny al CICF, **Ràfols Casamada**, al rebre el nou pla d'estudis, va observar amb incredulitat que hi faltava un nom: el de **Romà**

MERCÈ TABERNER

Albert Ràfols Casamada, un dels fundadors d'Eina ara fa 25 anys

Gubern no hi era. Posat en contacte amb **Rosa Farré**, la directora de la catòlica institució, se li van donar raons inconcretas i es van vessar acusacions vagues sobre comportaments i ideologies de l'actual degà de la facultat de Ciències de la Informació. La mala maror, però, havia començat abans d'aquell estiu, amb motiu del viatge de final de curs de les alumnes del curs.

Havien planejat un viatge a París i havien convidat com a mentor **Romà Gubern**. La sinistra directora, adduint raons de solteria, havia denegat el convit en favor d'un altre professor, **Grau Garriga**. Malgrat aquesta anacrònica decisió, **Gubern** havia col·laborat en el finançament del viatge amb la projecció d'un film que va resultar escandalós per la direcció i, per més sarcasme, les alumnes van mantenir *de ocultis* el convit a París. El viatge es va realitzar amb els dos professors i, a l'arribar, **Rosa Farré** va acusar l'escriptor d'ateu i perillós ideològicament.

En aquest delicat context

va tenir lloc la junta de professors. La tensió va arribar al seu punt més alt quan, davant el requeriment de donar raons concretes per l'expulsió de **Gubern**, el capellà de la institució va dir que ell en tenia, de raons, però que el secret de confessió no li permetia de dir-les. Davant aquesta política de *black list*, el col·lectiu de professors va decidir abandonar el CICF. Tots ells, menys un.

D'aquesta tan singular manera va néixer l'escola Eina. Amb unes aportacions individuals de quinze mil pessetes es va poder llogar la torre de la carretera de Vallvidrera i va començar així una de les experiències més creatives d'aquesta ciutat. Eina es va convertir en un pulmó de les llibertats, en un illot per l'experimentació. Malgrat l'exotisme del disseny en aquelles primeres èpoques, el temps ha donat la raó a **Cirici Pellicer** quan va dir que "la professió generarà la demanda". Així ha succeït des d'aleshores. Aquell espai de llibertat que va començar portant els components del Grup 63, entre els quals hi havia **Umberto Eco**, **Dorfles** o **Sanguinetti**, aquells debats que van introduir al nostre país novetats com la semiòtica i l'estructuralisme, tenen una gratificant concreció avui, quan fa vint-i-cinc anys de la fundació de l'escola Eina.